De Levende Natuur 5 (9):179-181 (1900)

de bladschubjes kwamen onafgebroken de sierlijk opgevouwen kleine blaadjes te voorschijn, miniatuurtulpjes in vorm; daarna kwam de oranjegevlamde, wonder mooie bloem met de als een stralenkrans uitstaande meeldraden en nu in den herfst het goudgeel blad, zonder schakeering, effen goud tegen de blauwe lucht, als in niet uit te zeggen jubel.

En te midden van dit mooi de sierlijke vrucht, wel in flauwe tinten, maar toch oranjeachtig gestreept in het bleekgroen van de omhullende spitse schutsblaadjes met sierlijk omkrullende puntjes.

Snijdt men de vrucht open, overlangs, dan verspreidt deze een sterk kruidachtig aroom en dicht opééngepakt liggen de vele gele gevleugelde zaden bij laagjes, dakpansgewijze over elkaâr. Een vijftigtal groote flinke zaden telde ik in één vrucht zonder de nog niet tot ontwikkeling gekomene.

Eindelijk nog hier een vrucht, die er al heel origineel uitziet; 't is de vrucht van de Magnolia.

Als men in het vroege voorjaar de groote blanke bloem met rose doortint ziet ontluiken nog éér het groen uit is, doet ze ons denken aan een exotische plant, één die hier niet thuis behoort en dadelijk valt datzelfde verschijnsel ook op in de vrucht.

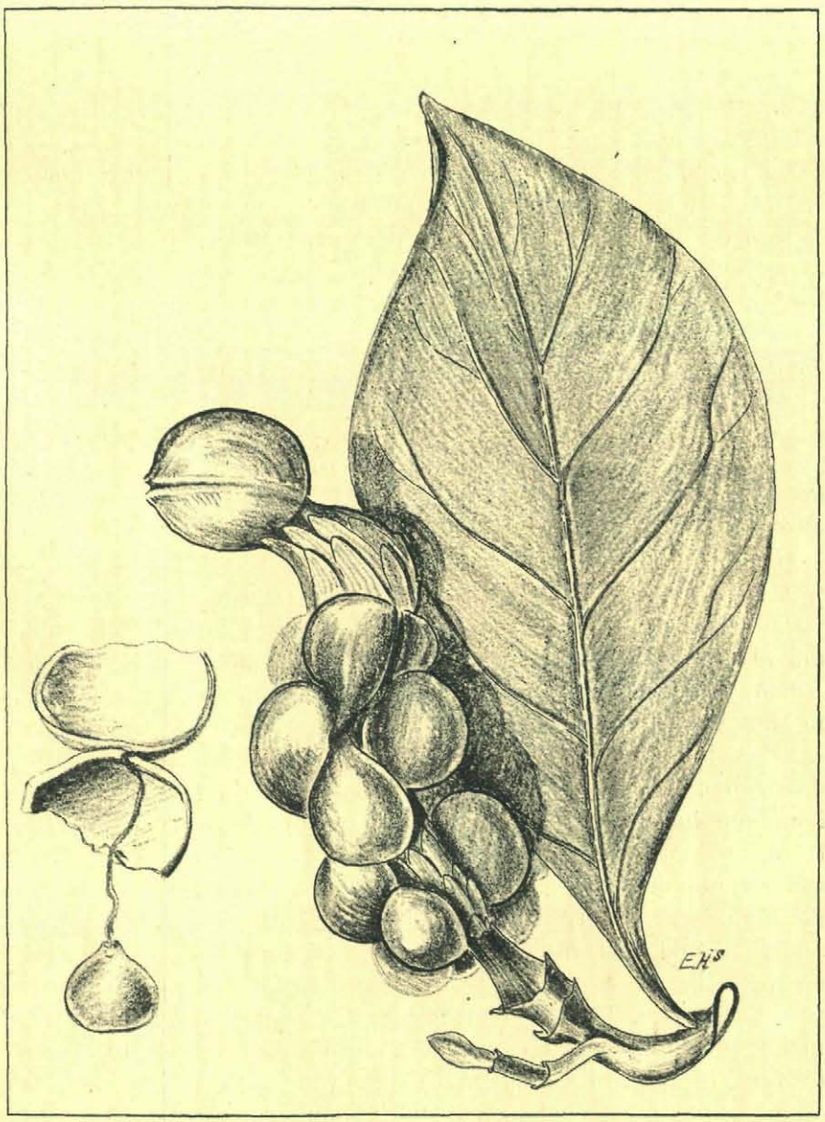

Vruchten en blad van Magnolia.
Links een zaad (helderrood) dat uit een vrucht neerhangt.

Wat een bizarre vorm, hoe verwrongen en origineel zijn die bolsters geplaatst en aan elkaâr verbonden; papegaaiachtige vormen en papegaaiachtige kleuren, rood en groen, en wat het effekt nog verhoogt, tusschen de bolsters leggen zich leêrachtige schutbladen in dezelfde tinten, die aan veêren doen denken. Snijdt men de bolstertjes open, dan kan men een uitroep van verbazing niet weêrhouden; een prachtig vuurrood boontje ligt daar verscholen als een suikeramandeltje, maar met wat gloed en glans overtogen!

Die kleuren saam zijn een lust voor de oogen, waar men niet genoeg naar kan zien, terwijl in het boontje de reeds ontwikkelde kiem is te zien, gebed in een melkachtig vocht.

En al deze wonderen, ons blijvend bij het welken der bladen, bij het naderen van den winter, hopewekkend, levenbrengend; de vrucht, die ons bleef na het welken der bloem, in zich bergend het Leven, onvergankelijk, onverdelgbaar jong en schoon!

Flevorama, A. F. DUDOK VAN HEEL.
October 1900.

De Hommeltrompetter.

„Wie zal het eerst in Nederland den hommeltrompetter hooren?" zoo vraagt de heer Thijsse in „Van Vlinders, Vogels en Bloemen"; wanneer hij verteld heeft van zijne vergeefsche tochten om het wekkertje te hooren.

Ik krijg medelijden met den heer Thijsse, die

De Levende Natuur 5 (9):179-181 (1900)

telkens en telkens weer teleurgesteld naar huis moest gaan, terwijl ik, den eersten den besten keer dat ik er op uitga, reeds zoo gelukkig ben om het trompettertje te hooren. Ik zal u eens vertellen hoe dat gegaan is.

Zondagmorgen 22 Juli, ik was toen juist met vacantie thuis gekomen, kwam mijn buurman bij ons met een baars, welke hij dien morgen had gevangen, met verzoek om dat diertje eens te mogen wegen. Nu, het was wel de moeite waard, om het gewicht van dat vischje eens te weten, ik had nog nooit zoo'n baars gezien. Mijn buurman vertelde dan ook, dat hij moeite genoeg had gehad, om dat diertje met zijn vischtuig, dat niet voor zulke zware dieren bestemd was, uit het water te krijgen, maar het was hem eindelijk toch gelukt. De baars bleek ruim 8 H.G. zwaar te zijn.

„Ik ga vanmiddag ook hengelen," was het eerste wat ik zei; alsof de anderhalfpondsbaarzen zoo maar voor het opgrijpen lagen. Maar die baars had bij mij plotseling den lust naar hengelen doen opkomen.

Een vischtuig was spoedig in orde gebracht, en na het eten ging ik er op uit. Het was snikheet, en dus juist geen weer om veel te vangen, maar daar stoorde ik mij niet aan, die baars had mijn hoofd op hol gebracht. Het was mij evenwel toch te warm, om ver van huis te gaan, en toen ik na een minuut of tien geloopen te hebben bij eene brug gekomen was, wierp ik daar mijn hengel uit. De anderhalfpondsbaarzen lieten echter op zich wachten, en toen ik na een half uur nog geen beet had gehad, liet ik mijn hengel maar liggen, en ging de distels en brandnetels eens afzoeken, die daar bij de brug in groote hoeveelheid te vinden waren. Veel was hier niet op te vinden, een paar Atalanta-rupsen in saamgesponnen bladeren, en een troepje rupsen van de Kleine Vos, maar anders niets. De distels zaten vol met hommels, eenige Aardhommels, maar vooral veel hommels met het borststuk en de laatste leden van het achterlijf oranjerood gekleurd en overigens zwart, dus de Akkerhommel. Van deze soort waren er zooveel, dat ik begon te denken, of hier misschien ook een nest van die beestjes kon zijn. En jawel, nadat ik eerst tevergeefs eenige hommels nageloopen had, achtervolgde ik er een, die regelrecht op het nest aanvloog. Dit bevond zich aan den kant van de brug. Er was eene halfcirkelvormige opening van ongeveer 3 c.M. middellijn, die schuin naar beneden liep, en zich versmalde tot eene cirkelvormige opening van iets minder dan 1 c.M. middellijn, welke opening toegang gaf tot het eigenlijke nest. Het nest was zeer goed bevolkt, want onophoudelijk kropen door de opening de hommels uit en in.

Ik ging nu weer eens naar mijn hengel zien, hij lag er nog, en de worm was zelfs niet aangebeten. Ik deed deze er dus maar af en keerde naar huis terug

Thuis gekomen sloeg ik „Van Vlinders, Bloemen en Vogels" eens open en las daar ook het een en ander over den hommeltrompetter. „Kom," dacht ik, „ik ga er morgenochtend eens op uit, je kondt het nooit eens weten."

Dien morgen was ik reeds vroeg uit de veeren, en ongeveer vier uur op mijn post bij het hommelnest. Alles was nog in diepe rust; niet het minste geluid kon ik in 't nest vernemen. Na ongeveer een kwartier gewacht te hebben, meende ik iets in 't nest te hooren. Ik keek scherp toe, en jawel, daar kwam eene hommel voor de opening te voorschijn. Zou ze wegvliegen? Ze spreidde de vleugels al uit, maar liet ze een volgend oogenblik weer zakken. Ze scheen niet goed te weten, wat ze nu eigenlijk wilde, misschien was ze nog wel een beetje slaperig. Zij draaide zich een paar maal in 't rond, kwam nu eens wat naar voor en kroop dan weder een weinig in 't nest terug, keek eens naar buiten om te zien welk weer het was, en keek toen weer eens naar binnen. Ziende, dat de lui daar nog sliepen, scheen ze eindelijk tot een besluit gekomen te zijn. Zij zette zich op den rand der opening neer, met den kop naar binnen, en... daar begon ze de reveille te blazen.

Het was een krachtig geluid en spoedig kwamen er hommels te voorschijn, die meteen wegvlogen. Ons hommeltje bleef maar doortrompetteren, maar toen er hoe langer hoe meer hommels te voorschijn kwamen kroop ze eindelijk het nest weer in. Ik ging nu naar huis, zeer in mijn schik dat deze tocht zoo best afgeloopen was.

Ik was echter niet van plan, het bij deze ééne keer te laten rusten. Den volgenden morgen, Dinsdag, was ik verhinderd er heen te gaan, maar 's Woensdagsmorgens halfvier was ik alweer op post. Ik had nog niet lang gewacht, of daar kwam ons wekkertje weer te voorschijn. Ik liet hem echter geen tijd, om de lui te wekken, want voor het kon beginnen, had ik het in een lucifersdoosje gestopt. Ik bleef nu maar zitten wachten op wat er zou gebeuren. Het bleef nu langen tijd stil in 't nest, maar eindelijk te kwart over vier kwam er weer eene hommel te voorschijn. Zou deze nu de lui gaan wekken? Maar neen, ze keek even rond en vloog toen weg. Spoedig volgden er nu meer en te kwart voor vijf was alles reeds druk in de weer.

Zou er slechts één trompetter in 't nest geweest zijn, dacht ik. Ik was daarom nieuwsgierig hoe het den volgenden morgen zou gaan en was er daarom reeds weer vroeg tegenwoordig. Ongeveer vier uur kwam de eerste hommel te voorschijn. Ze keek even rond, draaide toen den kop naar 't nest en begon haar morgengezang. Er was dus nu weer een trompetter aanwezig.

De Levende Natuur 5 (9):179-181 (1900)

In de week, die nu volgde, ging ik uit logeeren, en kon dus naar 't nest niet meer omzien, en toen ik terugkwam was 't verdwenen. Waar 't nest geweest was, daar was nu eene vrij groote kuil, met nog een paar stukken honigkraat er in. Hoogstwaarschijnlijk was het dus door jongens, die belust waren op de honig, uitgegraven. Dit bleek ook het geval te wezen, want toen ik een paar dagen later twee jongens, die dicht bij het nest woonden, ernaar vroeg, kreeg ik ten antwoord: „Ja, hoor alles is op, er is niets meer voor je over." Alsof 't mij om die honig te doen was. Maar enfin, ik had den trompetter gehoord, en ik hoop, dat de heer Thijsse met het eerste hommelnest dat hij zal vinden, ook zoo gelukkig mag wezen.

Haarlem, Sept. 1900. C. H. VEEN, Rijkskweekeling.

Ik hoop het ook; intusschen bravo voor de mooie waarneming. TH.

Het drogen van bloemen in de natuurlijke kleuren.

In het Pharmaceutisch Weekblad van 22 September 1900 komt een interessant artikel voor, van de hand van den Heer C. J. Koning te Bussum over de verandering der chromatophoren en opgeloste kleurstoffen door enzymen.

Ik meen, dat een deel van dit artikel vooral ook belangwekkend is voor de lezers der Levende Natuur, n.l. voor zooverre het betrekking heeft op het drogen van bloemen in de natuurlijke kleuren.

Als men toch bloemen als Campanula's enz. droogt, bemerkt men tot zijne teleurstelling steeds, dat de fraai blauwe kleur in wit is overgegaan. De Heer Koning geeft in zijn artikel niet alleen op de oorzaak dier verkleuring, maar tevens het middel om haar tegen te gaan.

Volgens hem wordt de verkleuring veroorzaakt, doordat door de plotselinge storing der levensverrichtingen bij het drogen in de cellen een eiwitachtige, niet levende stof, een zoog. enzym wordt voortgebracht. Dit werkt op de kleurstof en doet die geheel van aard, ook van kleur, veranderen. Doodde hij dan ook alleen in een Campanulabloem het protoplasma der cellen, door zulk een bloem in een glas te brengen, waarin zich op den bodem aether of chloroform bevond, dan werd het enzym niet vernietigd en bleek de verkleuring zelfs nog sneller te gaan. Bracht hij echter zulke bloemen eenige minuten in kokend water of in stoom, dan werd het protoplasma gedood en ook het enzym vernietigd, dan bleef de kleur behouden. Aangezien de blauwe kleur hier in opgelosten toestand in de cellen aanwezig is, mag dit houden in kokend water niet te lang plaats hebben, want anders zou die kleurstof in het water oplossen. Daarna maakte hij de natte bloem luchtdroog en ging haar verder op de gewone wijze tusschen filtreerpapier drogen. De natuurlijke kleur bleef geheel behouden.

Bij andere planten b.v. bij de Melampyrum-soorten worden de geelwitte bloemen en ook de groene bladen der plant bij het drogen geheel zwart. Ook hier kan men met succes dezelfde methode toepassen en omdat hier in de bloemen de gele kleurstof gebonden is aan vaste lichamen, behoeft men ook minder bang te zijn, de plant iets langer in kokend water of in stoom te houden.

Van beide bovengenoemde planten zond de Heer Koning mij gedroogde exemplaren, die werkelijk geheel de natuurlijke kleur hadden behouden en ik twijfel niet of het bovengenoemde middel zal ook in alle andere gevallen, waarin zich bij het drogen verkleuring voordoet, goede resultaten opleveren.

H. HEUKELS.

Mierenleeuw.

Op uw vraag of de mierenleeuw nog op andere plaatsen dan in 't Gooi, bij Apeldoorn, Nijmegen en Wageningen veelvuldig voorkomt, kan ik u melden, dat ik dit diertje meermalen in het Beekhuizerbosch bij Velp gevangen heb; doch daar ik alleen eene vlinder- en torren-collectie heb, zijn deze exemplaren geheel verwaarloosd.

Als bijzonderheden kan ik u verder nog melden, dat ik verleden jaar '99 en dit jaar, beide keeren een doodshoofdvlinder gekweekt heb; terwijl ik in Mei 1900 een exemplaar van Calosoma Sycophanta en in Aug. 1900 3 ♂♂ en 2 ♀♀ van Prionus Coriarius gevangen heb.

E. BERENDS.

Vogelbescherming

(naar aanleiding van „Vogels en Katten".)

Ik vind een kat op zichzelf een dier dat precies evenveel recht heeft om te leven als ieder ander, en ben 't met de beschrijving die de Heer Oudemans van haar geeft, geheel eens.

Maar ik geloof wel met den Heer Hamelberg dat, doordat zij als huisdier meer beschermd is dan een echt natuurdier, zij zich te sterk vermeerdert in verhouding tot de vogels.

En waar de heeren Oudemans en Hamelberg 't er over eens zijn, dat door bescherming der vogels de levende natuur zal winnen, mag ik zeker wel verwachten, dat ook andere beschermingsmaatregelen zooals 't afschaffen van veeren op dameshoeden algemeenen bijval mogen verwerven.

Leiden. NELLIE SURINGAR,
Lid van de Ver. tot Bescherming van Vogels.